

Proljeće, 5 (1943-1944) 2

Other document types / Ostale vrste dokumenata

Publication year / Godina izdavanja: **1943**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:116:384381>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-26**



Repository / Repozitorij:

[Academy of Music University of Zagreb Digital Repository - DRMA](#)



KNJIŽNICA
MUZIČKE AKADEMIE U ZAGREBU

Broj: 4073
Poštarina plaćena u gotovu

PROLJEĆE

GLASBA ZA MLADEŽ

UREDNIK: SLAVKO MODRIJAN

ZAŠTIĆENCI



GODINA V.

SVEZAK II.

Z A G R E B 1 9 4 3 - 1 9 4 4 .

SADRŽAJ:

Slavko Modrijan:

1. »Proljeće« pred novim zadalcima 33

Zlatko Grgošević:

2. Glasba i naši najmlađi 35
3. Temelji glasbenog skladanja 39
4. Kako ću s uspjehom položiti ispit na glasbenoj školi 43

Stanislav Stražnicki:

5. Poviest glasbe 49

Evgenij Vaulin:

6. Glasovir 52

Miroslav Šlik:

7. Violina 54

Ivo Brkanović:

8. Kries planine 56

»PROLJEĆE« izlazi jedanput mjesečno osim školskih praznika. Cijena pojedinog svezka je 30 Kuna. — Uredništvo i uprava »Proljeća« Zagreb, Rakovčeva 21, brzoglas 45-05. Vlastnik, izdavač i odgovorni urednik SLAVKO MODRIJAN, Zagreb, Rakovčeva 21, brozglas 45-05. Tisak Hrvatske državne tiskare Zagreb, Frankopanska ulica broj 26. Za tiskaru odgovara Stanislav Pintarić, Zagreb.

PROLJEĆE

GLASBA ZA MLADEŽ

Godina V.

Urednik: Slavko Modrijan

Svezak II.

„PROLJEĆE“ PRED NOVIM ZADATCIMA

Ovim brojem počinje »Proljeće«, glasbeno glasilo hrvatske mladeži, njezinih skladatelja i odgajatelja radom, koji je u Hrvatskoj novost, a dodajmo odmah, možda tek djelomice postoji sličan rad i u najnaprednijih naroda Europe.

Kako je došlo do toga, da je »Proljeće« preuzelo na sebe tako tešku i odgovornu zadaću?

Urednik je u razgovoru sa svojim suradnicima uvidio, da je hrvatska mladež koja se bavi glasbom željna znanja, da to znanje stiče samo onda ako ima mogućnost i sredstva da polazi neku uzorno izgrađenu glasbenu školu. Naši su glasbeni učenici bilo suviše stručno pisani, bilo razgrađeni, novi se ne izdavaju, pa tako hrvatska mladež nema odakle crpiti potrebno glasbeno znanje. Koliko nadarene mladeži u našim gradovima i selima teži za glasbenim znanjem i kako teško dolazi do tog znanja!

»Proljeće«, koje si je postavilo već od početka svojeg izlaženja zadatak da hrvatskoj mladeži namakne koristno glasbeno štivo i dobre skladbe naših skladatelja, otvara s ovim brojem neke vrsti

dopisnu glasbenu školu,

u koju je svaki učenik dobro došao. Birana poglavlja iz područja glasbenog odgoja, glasbene gramatike i sintakse, iz glasbene poviesti i estetike, te upute mladim glasoviračima i violinistima popunit će veliku prazninu, koja danas postoji u našoj glasbenoj književnosti. Suradnja najboljih stručnjaka, profesora zagrebačkog konzervatorija jamči, da će naši prilozi biti stručno i naučno na visini.

Prelistamo li ovaj broj »Proljeća« naći ćemo zanimljiva i sadržajno bogata poglavlja iz svih ogranaka glasbenog odgoja mladeži.

Glasba i naši najmlađi naslov je prikazima u kojima se obraduje suvremeni način glasbenog odgajanja predškolske mladeži.

Kako ću s uspjehom položiti ispit na glasbenoj školi? zove se niz stručno obradenih poglavlja iz predmeta, koji se predavaju na našim stručnim glasbenim školama. Razlaganja, vježbe i zadaće, koje tu priobćujemo imaju poslužiti ne samo učenicima naših glasbenih škola, nego i znanja željnim samoucima u glasbi, a osobito mladeži, koja se sprema za polaganje ispita na konzervatoriju ili drugim javnim glasbenim školama. Mladi učitelji, nastavnici glasbe, orguljaši i zborovode naći će u tim poglavljima obilje vrijedne grade za svoje usavršavanje.

Vježbe iz nauke o skladanju pisane su tako, da će ih moći rješavati svaki napredniji učenik, koji ima dobar temelj u glasbenoj harmoniji.

Život, djela i značenje znamenitih skladatelja biti će u »Proljeću« prikazivano lako shvatljivim i zanimljivim načinom, pa će ti prikazi poslušiti svakom učeniku ne samo glasbenih, nego i srednjih škola kao dopuna njihove obće naobrazbe.

Stručni savjeti mladim glasoviračima i violinistima olakšat će rad učenicima i nastavnicima, a ujedno će uputiti jedne i druge na to, kako će se neke uobičajene pogreške ukloniti, kako će se izradivati pojedine vježbe, kako učiti skladbe napamet, kako unapređivati tehnika sviranja i razvijati sadržaj i ljepota zvuka na glasbalu.

Svaki će roditelj i pravi ljubitelj glasbe naći u »Proljeću« obilje vriednih pobuda, misli, razjašnjenja i opažanja, koja će njegov odnos prema glasbenoj umjetnosti unaprediti, produbiti i pročititi.

Uzmemo li u obzir sve istaknuto u ovome uvodu, uvjereni smo, da će stari prijatelji »Proljeća« radostno dočekati njegov obnovljeni sadržaj. Nadamo se, da ćemo samo vriednošću naših članaka steći krug novih prijatelja, koji će pomoći naša nastojanja oko stručne izgradnje glasbenog odgoja hrvatske mladeži.

Ispune li se naša očekivanja, mi ćemo još i povećati naš list, koji je evo zamišljen kao skromna, ali stručno uzorna enciklopedija glasbenog znanja.

Pri zaključku lista posebno zahvaljujemo našim vriednim suradnicima, po čijim smo priložima uspjeli urediti sadržajno ovako bogat i raznolik broj »Proljeća«.

UREDNIK

GLASBENA UMJETNOST JE
NAJVEĆE DOBRO ČOVJEKA, A
NAPOSE DJEČJEG DUŠEVNOG
ŽIVOTA, STOGA SVAKOM ZGO-
DOM OMOGUĆIMO MLADEŽI
DA SE UPOZNA S POČELIMA
KOJIMA SU STVORENA DJELA
TRAJNE UMJETNIČKE VRIED-
NOSTI.

GLASBA I NAŠI NAJMLAĐI

UREDNIK: PROF. ZLATKO GRGOŠEVIĆ

»Biljka je tim ljepša, čim je bolje njegovana«.

Ne samo mnogi roditelji, nego i učitelji, zajedno s nastavnicima glasbe stoje bezpomoćno pred pitanjem: »Kako približiti glasbu djetetu, koje još ne polazi ni pučku školu, i kako probuditi smisao za glasbu u takova djeteta?«

Sasvim je krivo pokušati s učenjem nota i tumačenjem notnih trajanja i taktova, jer diete u predškolskoj dobi ne razumije toga, pa zato i ne mari za glasbu do koje vodi tako »mučan i trnovit put«.

Suvremeni glasbeni odgoj postavlja načelo, da je važnije od suhoparnog tumačenja znakova glasbenoga pisma to, da se u djeteta probudi osjećaj za raspoloženje, boju, visinu i kretnju (ritam) glasbe, te pomoću toga razvijati skriveni smisao u svakoga djeteta za primanje glasbene ljepote i za čovječanski sadržaj glasbe. Tim načinom stvara se potrebna zaliha glasbenih iskustava u dječjoj duši, koja kasnije služi kao polazna točka za redoviti glasbeni odgoj.

Nastavnici djece u predškolskom razdoblju, koji su znanstveno proučili načela glasbenog odgajanja djece u ovim godinama, slažu se u tome, da je svako diete skloni da se poda čaru zvukova, jer ono voli boju i kretnju (ritam) u glasbi. Privučemo li takvo diete slušanju glasbe i uputimo li ga, da svoje doživljene osjećaje izrazi na neki jednostavni način, bilo slobodnim kretanjem, bilo plesom, a poslužimo li se još i pjevanjem lakih dječjih popjevaka i izmislimo li igračke za dječje glasbovanje; zacijelo ćemo se uvjeriti, da će diete ovako privučeno glasbi sačuvati kroz cijeli život ljubav i poštivanje prema našoj umjetnosti.

Najveća je pogriješka u glasbenom odgoju ako se diete prerano uputi učenju nekog glazbala bez predhodne priprave. Takvo diete obično izgubi volju za sviranje, jer je nepripravno stavljeno pred težak zadatak, da na glazbalu izrazi tude osjećaje i doživljaje, a samo još nije ništa u glasbi osjetilo ni doživjelo.

Iz navedenoga proizlazi, da je odgajatelj djeteta u predškolskom razdoblju dužan nadoknaditi glasbeno iskustvo djeteta, te poticati njegovo glasbeno osjećanje, izgrađujući mogućnosti izražavanja tog osjećanja u djetetu i polažući temelje za razumijevanje i prosuđivanje glasbe pomoću pažljivog izbora i spretne upotrebe prikladne glasbe.

Malom je djetetu prikladna glasba koja:

- a) ima oštro ritamsko obličje;
- b) ocrta neko raspoloženje ili se odnosi na neki doživljaj ili sadržaj priče, koji je bliz djetetu;
- c) obiluje živim bojama zvuka;
- d) koja je povezana s jednostavnim riječima ili jednostavnim djelovanjem (kretanjem).

Uspjeh u odgoju mnogo zavisi o:

1. osobi odgajatelja, koji mora dobro poznavati glasbu i mora biti zagrijan za svoj rad;

2. vještoj primjeni zajedničkog nagona, koji je duboko ukorjenjen u prosječnoj djeci;

3. biranom obliku izražavanja.

Za podlogu naših izlaganja uzet ćemo skladbu »Djevojčica uspavljuje lutku«, koja nam pruža obilje grade za primjenu na odgoj malog djeteta. Diete će moći prosuditi sadržaj ove skladbe tim bolje, ako se slušanju pridruži kretanje, pjevanje i sviranje na dječjim glasbalima.

U toj skladbi imamo:

Razpoloženje	Mirno, blago, smireno
Značajni ritam	Blage kretnje uspavanke
Takt	Miran, polagan
Vrsta takta	Dvodobna mjera
Oblik	Trodjelan
Naročita oznaka	U 1. i 3. dielu je melodija u gornjem glasu, dok je u 2. dielu u srednjem glasu osobito istaknuta
Melodijska značajka	Često opetovanje prve fraze (sadržaja 1. i 2. mjere)
Oblik pratnje	u basu i u srednjem glasu
Izgradnja melodije	Nizanje fraza od 2 takta
Glavni tonalitet	B-dur
Izmjena tonaliteta	Modulacija u Es-dur
Dinamika	Mali u sredini, dok je inače cijela skladba tiha
Značajka izvedbe	Pratnja ima biti uvijek tiša od melodije

Nakon slušanja skladbe dužan je odgajatelj:

a) uputiti diete, da je glasba potekla iz obiteljskog kruga među ljude;

b) objasniti djetetu da glasba prije svega izražuje osjećaje, i da za shvaćanje tih osjećaja treba pažljivo slušati, misliti, opažati i steći znanje, koje će omogućiti da kasnije i diete dobro izvede glasbeno djelo.

Analiza skladbe »Djevojčica uspavljuje lutku« nije ovdje priobćena zato, da se djeci ovako saobći. Sretan će odgajatelj sam najbolje osjetiti, koliko će od priobćene analize moći primijeniti u odgoju djeteta i na koji će način skrenuti pažnju djece na pojedinosti, koje su značajne za sadržaj i oblik skladbe.

Sporo

The first system of music consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of two flats and a 2/4 time signature. It features a melodic line with eighth-note patterns and slurs. The lower staff is in bass clef, providing a harmonic accompaniment with chords and eighth-note patterns. A dynamic marking of *p* (piano) is present in the first measure.

The second system continues the piece with similar melodic and harmonic textures. The upper staff maintains the eighth-note melodic pattern, while the lower staff provides accompaniment with chords and rhythmic figures.

The third system shows a continuation of the musical theme. The upper staff has a melodic line with slurs, and the lower staff has accompaniment. There is a change in the lower staff's notation towards the end of the system, possibly indicating a different instrument or a specific performance instruction.

The fourth system features a more active melodic line in the upper staff with eighth-note patterns. The lower staff accompaniment includes chords and rhythmic patterns, with some markings that could be interpreted as *bass* or similar performance directions.

The fifth system concludes the piece with a melodic line in the upper staff and accompaniment in the lower staff. The notation includes slurs and various rhythmic and harmonic elements.



UPUTE ODGAJATELJU.

1. Svaki odsjek ove skladbe može služiti kao posebno odgojno sredstvo, no odgajatelj mora djeci predočiti svaki put djelo u cjelini.

2. Pojednost može odgajatelj predočiti djeci posebnim primjerima, koje je najbolje da improvizira (svira bez nota), kako bi zadržao poglede djece s kojom radi.

3. Ako djeca ne bi mogla odmah koracati u taktu glasbe, treba osjećaj za odnosnu vrstu takta pripremiti posebnim vježbama i kucanjem ili pljeskanjem takta.

4. U savezu s predočenom skladbom treba odabrati dječje pjesmice sličnog raspoloženja, koje će djeca naučiti tako, da istodobno pamte riječi i napjev.

5. Ako djeca udaraju ritam na nekim glasbalima (tamburin, trijanglo, bubanj, gong i sl.), neka udaraju *pianissimo*, da uzmognu slušati skladbu sviranu na glasoviru.

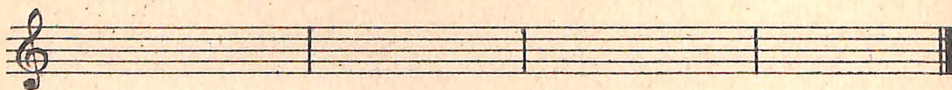
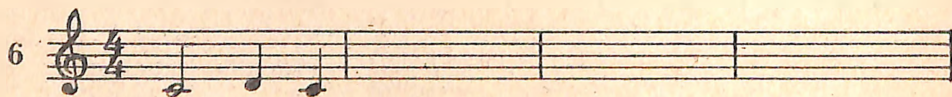
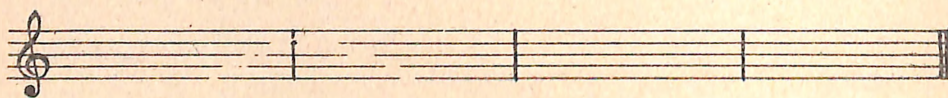
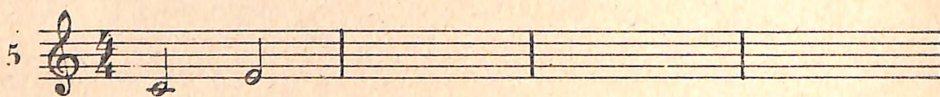
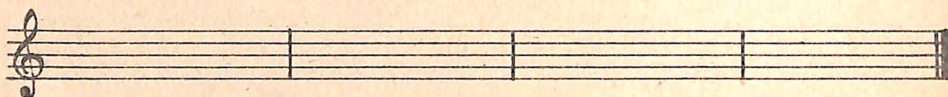
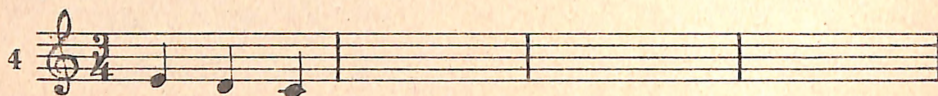
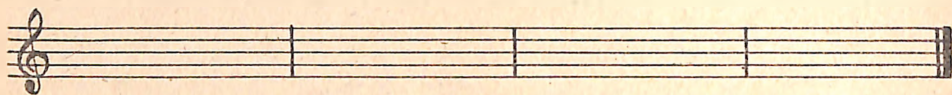
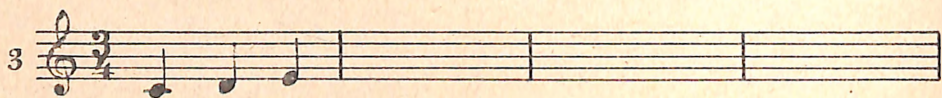
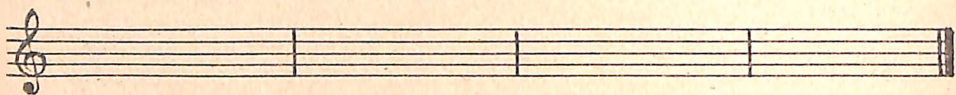
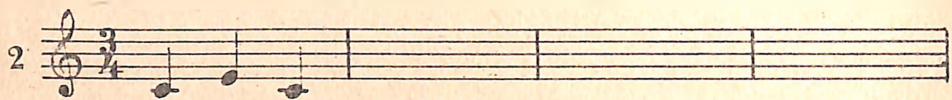
**GLASBENI ODGOJ
IMA UKLJUČITI:**

Razvoj osjećanja za glasbu u djeteta;
Razvoj glasbene aktivnosti djeteta;
Uvod u glasbu kao umjetnost.

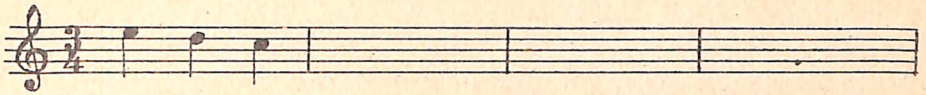
**ODGAJATELJ
MORA POZNATI:**

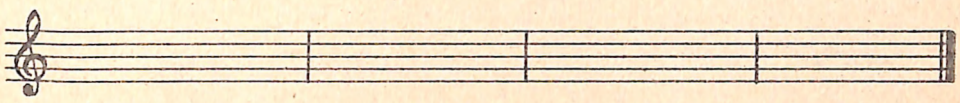
Diete koje odgaja;
Način izražavanja prikladan dobi djeteta;
Glasbu koju odabire za odgoj.

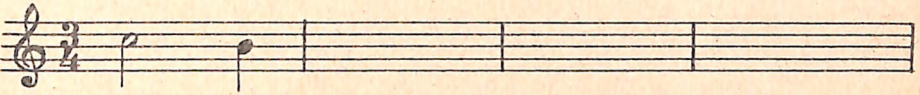
(Nastavit će se).

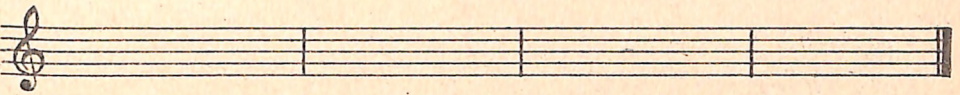


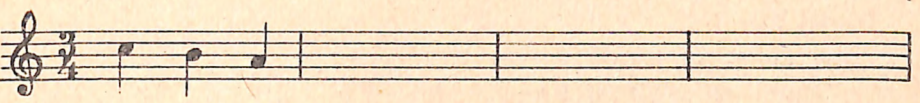
Sekvence 1. do 6. proveli smo UZLAZNIM SMJEROM, ponavljajući zadanu uzorak SEKUNDU NIŽE. Završite donjom tonikom

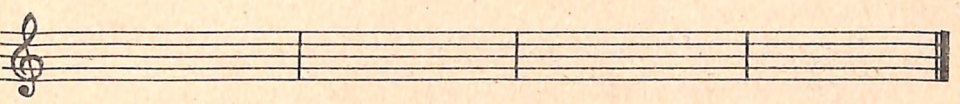
7 

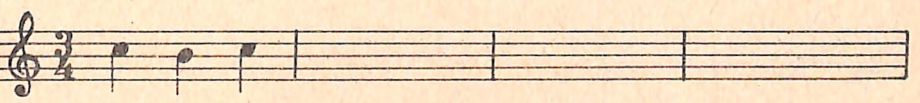


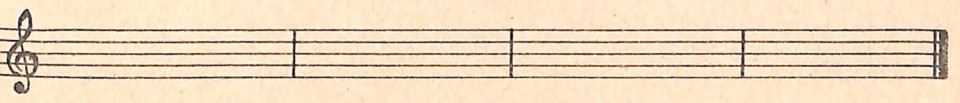
8 

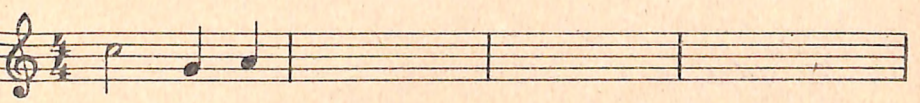


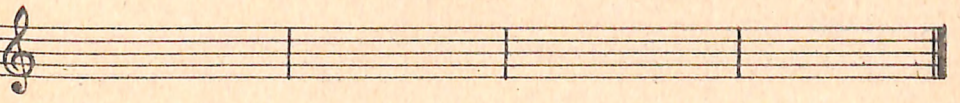
9 




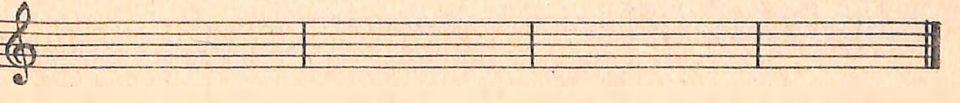
10 



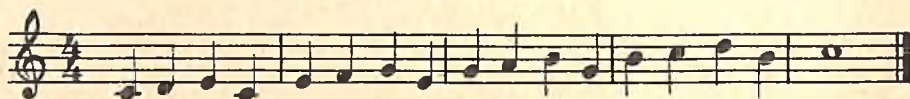
11 



12 

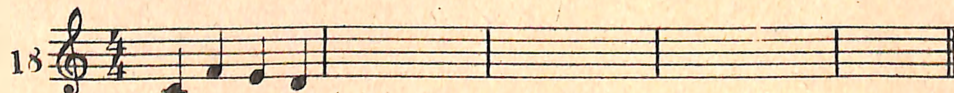
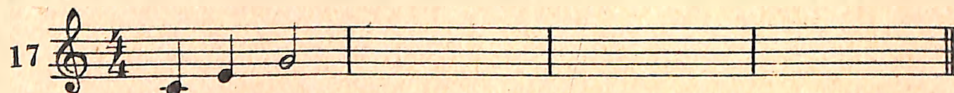
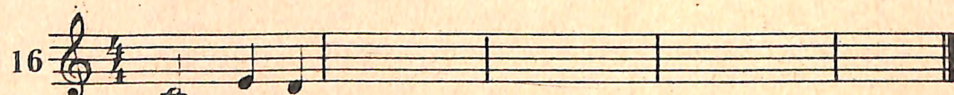
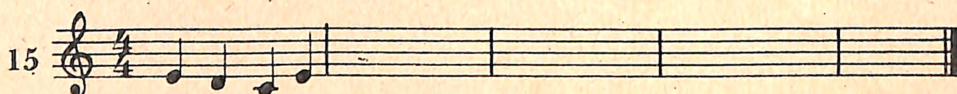
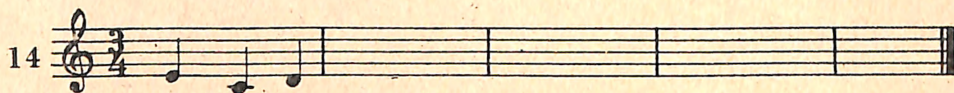


Uzorak sekvence ne moramo ponavljati samo sekundu niže ili više.
Razmotrimo sljedeći primjer:

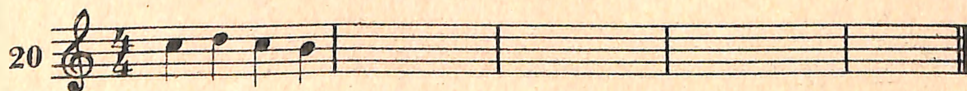
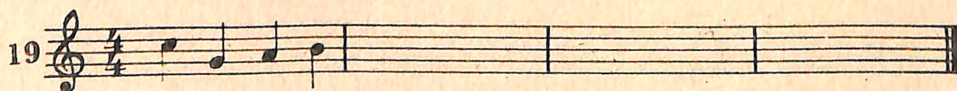


Uzoredimo li drugu sa prvom mjerom, uvidjet ćemo, da je ovdje
uzorak sekvence ponovljen **TERCU VIŠE**.

Ponovite zadane uzorke **TERCU VIŠE** i završite gornjom tonikom



Zadane uzorke ponovite **TERCU NIŽE** i završite donjom tonikom.



3 Povucite taktne crte (mede) tako, da dobijete uredno izpunjene tročetvrtinske mjere:



4 Svakoj zadanoj noti podpišite stanku (pauzu) istoga trajanja:



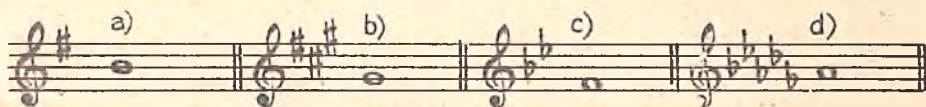
5 Napišite zadane teme (glasbene misli) pomoću označenoga ključa, tako da visina tonova ne bude izmijenjena:



6 Svaku zadanu notu povisite za polustepen i poslužite se u tu svrhu izpravnom premjestilicom:



7 Svaku zadanu notu snizite za polustepen, posluživši se izpravnom premjestilicom:



8 Popravite krivi poredak predznaka:



9 Navedite ime i oktavu (osmicu) zadanih nota:



10 Zadani niz tonova izmijenite potrebnim premjestilicama da dobijete:
a) diatonsku dur skalu; b) harmonijsku mol skalu



11 Napišite izpravnu Des-dur skalu, dodavanjem potrebnih premjestilica:



12 Napišite izpravno melodijsku c-mol skalu uzlazno i silazno.

13 Izpod imena svake zadane skale označite ime njezine paralelne ljestvice:

Es	h	G.	is	F	b	A
----	---	----	----	---	---	---

gis	Fis	es	C	f	B	ais
-----	-----	----	---	---	---	-----

14 Napišite uredno poredane predznake za označene skale. (Velikim je slovom označena dur, a malim mol skala).


15 U kojem su tonalitetu (duru ili molu) pisane ove melodije?:

Nastavak ovih zadataka sledi u narednom broju, u kojem ćemo priobiti i sva rješenja u ovome broju izašlih zadataka.

B) POČELA GLASBENE HARMONIJE

Označite i opišite gramatičke pogriješke u ovoj izradbi:

1



Dodajte alt i tenor:

2



Popravite ovaj pogrešni niz sekstakorda:

3



Dodajte alt i tenor:

4



Dodajte alt i tenor;

5

Izradbe ovih kao i nove zadatke doniet ćemo u narednom broju.



Zlatne ptice

Boris Krnić

Umjereno veselo

Su-da, e-to, snije-gse bi-je-li, dje-ca, ou-ku-
 sa - ne, pti-ca-ma je sa - da te - ško, ne - ma - ju kra-ne, ro-
 sta - za - ma u - za - ludno lu - ta - ju nam, ja - dne, da bi na - šle
 ka - kou kra-nu si - ro - te gla - dne. Sni - luj - te se, do - bra dje - co,
 lju - ba - vi i - maj - te, po - ku - pi - te mr - ve kru - ha pti - ca - ma daj - te!

POVIEST GLASBE

UREĐUJE PROF. STANISL. V STRAŽNICKI

Članci, koji će pod tim naslovom izlaziti u »Proljeću« namijenjeni su našoj školskoj mladeži. U prvom redu onima, kojima nije dana mogućnost da se sustavno bave glasbom, i da stručnim glasbenim odgojem steknu znanje, koje bi ih, uz prirodni dar i muzikalnost, osposobilo da dublje proniknu u tajne glasbene umjetnosti. U njima probuditi zanimanje i ljubav za glasbu, upoznati ih s glavnim oblicima, u kojima nam se ona očituje, s njihovim postankom i razvitkom, prikazati im pojedine velike ličnosti, koje su bilo kao stvaraoci, bilo kao izvodioci stvorenih umjetničkih djela izgrađivali i unapređivali glasbenu kulturu, cilj je i zadaća ovih članaka.

U ličnostima, koje nam se prikazuju ponajviše kao čvrsti, često u teškoj životnoj borbi i odricanju očeličeni i izgrađeni umjetnički značajevi, naći će naši mladi čitatelji svietle uzore, vrijedne nasljedovanja, pa bilo ono usmjereno i na drugo polje, a ne glasbeno. Djela glasbenih velikana, do kojih neka otvore put naši prikazi, uzdići će čitatelje, ponieti i oplemeniti njihova mlada srдца, pristupna svemu liepom i uzvišenom, a pružiti će im i časove unutaršnjeg pribiranja i smirenja, istinskog umjetničkog doživljavanja, te im osobito kasnije, kad poodrastu i kad ih zahvati val životne borbe, u teškim časovima podati okrijepu, utjehu i snagu, a na zamračenim stazama njihova života pokazat će im put k svjetlosti!

Ne smije se nikad zaboraviti, da se umjetnika može upoznati samo iz njegovih djela, jer iz njih i preko njih govori umjetnik izravno svima, pa po njima možemo tek upoznati veličinu njegovu i onoga što je stvorio. Pa kako se slikarstvo, kiparstvo i graditeljstvo obraća oku i tek promatranjem živi umjetničko djelo pred nama u cielom svom obsegu, tako se glasbeno djelo obraća uhu, pa tek slušanjem glasbenog djela mi smo u mogućnosti obuhvatiti i osjetiti punu njegovu ljepotu, sklad njegovih oblika i harmoniju, dubinu osjećaja, koji struje iz njega i zahvaćaju nas neposrednošću kao jedva koje drugo umjetničko djelo. Pisana rieč bit će nam kod toga dobrim vodičem, jer je i ona samo posljedak proučavanja izvornog djela.

Slušanje umjetničkih djela, osobito onih velikih oblika i razmjera, s područja ozbiljne glasbe, zadavat će nam često poteškoće, napose u početku. Ima umjetničkih djela, čija nam se ljepota ne otkriva odmah, i mi stojimo pogdjekad bezpomoćni pred njima, nemogući da se uživimo u njih, da dokučimo njihov glasbeni sadržaj, da osjetimo njihovu ljepotu; mi te glasbe, kako običavamo kazati, »ne razumijemo«. Ali to nas neka ne obezhrabri i ne odvрати od ove glasbe! Ta mnoga znatna djela ostala su neshvaćena ne samo od suvremenika, nego još i od kasnijih pokoljenja, te su ih osuđivali i zabacivali čak i ljudi »od struke«. Moralo je proći dugo vrieme, dok se upoznalo njihovu pravu veličinu i vrijednost i dok im se konačno dalo ono mjesto u sklopu neumrlih djela, kojima je ljudski duh zadužio čovječanstvo. Tako je bilo s mnogim djelima jednog od najvećih među glasbenim stvaraocima — Johanna Sebastiana Bacha, koja su

bila pređana zaboravi, tako s Beethovenovom Devetom simfonijom ili njegovom »Misom solemnis«; a da posegnemo u našu prošlost, napomenut ćemo, da je istu sudbinu dielio i naš nesretni Vatroslav Lisinski. Ako u prvi mah — slušajući ovakova velika djela — steknemo samo dojam, da nam se tu pružilo nešto veliko, izvanredno, nešto, što se daleko uzdiže nad sve plitko, površno, neistinито, čime se susrećemo gotovo na svakom koraku u svakidašnjem životu, već je time mnogo postignuto. Takva djela treba da slušamo češće, da se s ljubavlju udubimo u njih, pa ćemo sve pomalo razodkrivati njihovu plemenitu ljepotu, dok nam ona konačno ne zasjaju u punom svom čaru i veličajnosti.

Češće slušanje pojedinih ovih djela olakšat će nam put k shvaćanju i mnogog drugog velikog, u karakteru i stilu posve oprečnog djela. Ujedno će nam se time izoštriti ukus i sud, te ćemo s vremenom steći dovoljno sigurnosti u prosuđivanju glasbenih djela i novih pojava na polju glasbene umjetnosti, koje baš zadnjih desetljeća naviru k nama sa svih strana. Πέντα πέν — sve teče, sve je u neprestanom toku, razvoju, previranju, pa tako i glasbena umjetnost, premda je njezin razvitak tekao polaganije od razvoja pjesništva i drugih srodnih umjetnosti, ma da glasba inače spada bez sumnje među najstarije umjetnosti, a njezina poviest seže daleko natrag u davna vremena. Poznavanje značajnih djela iz bližeg ili daljeg razdoblja, ovaj pogled u prošlost i razvitak glasbe, omogućit će nam zauzeti pravilno stanovište prema novim pojavama. Ono će nas očuvati od krivih i ponekad naprečac izbačenih, nepravednih sudova, koje je često čuti baš od naobraženih nestručnjaka o mnogim ozbiljnim nastojanjima i novim, naprednim glasbenim djelima te njihovim stvaraocima, jer se ni kod jedne umjetnosti ne osjeća baš tako svaki pozvanim da izriče svoj sud i lomi štap nad svim onim novim, što se javlja, kao kod glasbene umjetnosti.

No i ovo slušanje glasbenih djela neka se odvija po nekom sustavu, polazeći od jednostavnijih, manjih i lakše pristupačnih skladbi sve složenijim, većim i težim. Naravno da nije nikomu na pameti, da kod toga izključi vedru glasbu, jer ona ima jednako pravo postojanja kao i ozbiljna. Kad ne bi bilo tako, mi bi bili danas prikraćeni za mnogo remek-djelo, kojim nas je obdarila baš vedra umjetnost. Ali za nas može i tu doći u obzir samo ono, što je stvarala pozvana umjetnička ruka, a moramo odklanirati sve ono lažno, što se izbacuje kao jevtina sajamska roba na glasbeno tržište i proizvodi na tucete u više ili manje istrošenim oblicima i otrcanim frazama.

No ako i ostaje kao konačni cilj naših poviesnih prikaza, kao i svake druge poviesti umjetnosti, umjetničko djelo, ne ćemo opet jednostrano prikazivati samo poviest glasbenih djela, bez onih, koji su ih stvarali i koji su nosioci glasbene uljudbe i njezinog razvitka. To smo uostalom već iztaknuli na početku. Život umjetnika važno je poznavati; on nam često tumači umjetnikovo djelo. Poznavanje okoline, u kojoj je umjetnik odrastao i koja ga je kasnije okruživala; prilika, u kojima je živio i pod kojima je morao stvarati; pobudā, koje je primao i iz kojih su nastajala pojedina djela, te uobće svega onog, što je uplivalo na oblikovanje čovjeka i umjetničke ličnosti u njemu, otvorit će nam put k njegovoj umjetnosti i protumačiti i objasniti mnogu njezinu značajku. Pa i po neka anekdota

osvietlit će nam zgodnim načinom umjetnikovu pojavu ili koju stranu nje-gva značaja ili djela, te će poslužiti dobro baš našim posebnim ciljevima, koje hoćemo proslieđivati u našim člancima.

Potrebno je poznavati i umjetnikovo doba, te sve ono novo i na-predno, što je pokretalo tim dobom, jer svaki veliki umjetnik, kolikogod bio u stvaranju svomu vremenu naprijed, ipak je diete svoga vremena.

Kako je razvitak glasbene umjetnosti povezan s obćim duševnim i umjetničkim razvitkom čovječanstva, ne mogu se kod glasbeno-poviestnih razmatranja mimoići događaji i pojave na polju obće poviesti, filozofije, književnosti, slikarstva, kiparstva i graditeljstva. Postanak opere je u uzkoj vezi s humanističkim pokretom; glasbena romantika odraz je roman-tike u književnosti, gdje se ona najprije javlja, impresionizam prenosi glasba iz slikarstva na svoje polje i primjenjuje ga svojim sredstvima izražaja.

Neka se naš mladi čitalac ne uplaši da ćemo se previše gubiti u ovim pojedinostima. Sve će to biti prikazano tek u krupnim crtama, pristu-pačno i prilagodeno onom znanju, što ga u tom pravcu stiće mladež u školi. Isto tako ne ćemo i ne možemo obrađivati cijelo gradivo iz poviesti glasbe, jer bi to daleko prešlo obseg, a i zadaću naših članaka, već ćemo davati samo ono, što je bezuvjetno potrebno da zna svaki naobraženi laik. Uvijek treba imati na umu da poznavanje poviesti glasbe spada danas više nego ikada u obću naobrazbu, jer je poviest glasbe, kao i ona svake druge umjetnosti, sastavni dio uljudbene (kulturne) poviesti t. j. poviesti razvitka ljudskog duha. Da i druge znanosti imaju koristi od poviesti glasbe, danas je već dovoljno utvrđeno. Medicinarima, nacionalnim ekonomima, povjest-ničarima književnosti i drugih uljudbenih područja dala je poviest glasbe u ovom ili onom pravcu zanimivih problema, koje im je baš pomoću nje uspjele riešiti.

Tko će se i preko onoga, što će mu se ukratko dati u ovim poglav-ljima, zanimati još i dalje za poviestni razvitak glasbene umjetnosti ili napose za kojeg umjetnika, lako će posegnuti za kojom od mnogih »poviesti glasbe« ili biografija (životopisa), kojima su nas obdarili na svim kulturnim jezicima marni trudenici i iztraživači, počevši od popularnih priručnika, namijenjenih širim stručna do onakovh, kojima su temelj i cilj čisto znanstvena, strogo stručna iztraživanja s dubljim ulaženjem u samu gradu, a određenih u prvome redu za stručnjaka. Na hrvatskom je-ziku naći će potanje u tek nedavno u nakladi »Matice Hrvatske« izašloj »Poviesti glasbe« od prof. Josipa Andreisa.

Mi smo pripravnici u »Proljeću« odgovoriti na posebna pitanja, koja bi mogla zanimati pojedinca.

U našim prikazima nastojat ćemo da bude po mogućnosti svako po-glavlje zaokružena cjelina. Pored prikaza iz obće poviesti glasbe, segnut ćemo naravno i u poviest hrvatske glasbe, jer se razumije, da treba u prvom redu poznavati svoje, te odgajati kod naše mladeži ljubav, zani-manje i smisao baš za našu glasbu.

GLASOVIR

UREĐUJE PROF. EVGENIJ VAULIN

Među suvremenim glasbalima glasovir je ne samo najraširenije, nego je i najvažnije glasbalo.

Sviranje u kućnome krugu, bilo solističko, bilo u manjem sastavu (glasovirskom triu, kvartetu i t. d.), pratnja pjevača i instrumentalista (violinista i dr.), studij orkestralnih i zbornih skladbi ne može se ni zamisliti bez glasovira, a da ne govorimo o javnom muziciranju — glasovirskim koncertima uz pratnju orkestra, koji s pravom uživaju najviše simpatija i zanimaju ne samo glasbenika, nego i prijatelja glasbe iz širokog kruga koncertnog občinstva.

Izvanredne sposobnosti velikih glasovirskih umjetnika, virtuoza prošlosti i sadašnjosti mogu zadovoljiti i oduševiti za to prekrasno, plemenito glasbalo i za njegovu literaturu ne samo stručnjake, nego i široke narodne slojeve.

Plemeniti ton, čar zvučnosti svakog pojedinog registra kao i miešanje registara, ljepota raznovrstnog udara, mogućnosti plastičnog sviranja u višeglasnom slogu, te oponašanje pojedinih glasbala pa i celog orkestra, uz visoki stepen razvitka glasovirske tehnike, pružaju skladateljima obilje izražajućih sredstava, pa je posve prirodno da je literatura za glasovir danas toliko bogata i raznolika.

Gotovo svaki skladatelj prošlosti, pogotovo oni najveći, stvarali su pretežno za glasovir, a da ne govorimo o skladateljima, kojima je glasovir bio glavno ili čak jedino sredstvo izražaja.

Kako glasovir zauzima prvo mjesto među glasbalima današnjice i prošlosti, a njegova je uloga u gajenju glasbe i u obuci ostala jednako važna kao što je prije bila, pojmljivo je, da i suvremena literatura za glasovir u obsegu ne zaostaje za literaturom prošlih stoljeća, što je uostalom prirodna posljedica razvoja glasbene kulture, a u vezi s tim i povećanja broja skladatelja glasbenika izvodilaca.

Činjenica je, da među umjetnicima-izvodiocima ima najviše glasovirača. Još je važnija činjenica, da su genijalni glasbeni umjetnici, najveći i najznačajniji skladatelji prošlosti i sadašnjosti: Scarlatti, Bach, Händel, Mozart, Beethoven, Chopin, Schumann, Liszt, Brahms, Debussy, Skrjabin, Ravel, Albeniz, Rahmanjinov, Casella, Stravinskij, Prokofjev, Bartok, Szymanowski, Čerepnjin i dr. bili i jesu odlični umjetnici-izvodioci-glasovirači.

Naravno da je spomenutim činjenicama mnogo pogodovao sjajan razvoj glasovirske umjetnosti, od skromnog početka do blistave virtuoznosti, uporedo s kojom se razvijala i metodička strana te velike umjetnosti. Pianističke, — izvadačke i metodičke, škole zauzimaju u poviesti glasbe važno mjesto, pa slavna imena glasovirskih virtuoza i pedagoga ne smiju biti nepoznata ne samo naobraženim glasoviračima, nego i dacima te prijateljima glasovira, pogotovo kad se zna, da pretežan broj učenika glasbenih škola u inozemstvu i kod nas sačinjavaju glasovirači. Dok su đaci poznatih inozemnih zavoda u povoljnom položaju, jer njihove škole imaju

velike i slavne predaje, a osim toga kod njih postoji velika stručna literatura — dotle je naša mladež upućena samo na stranu literaturu, koja mnogim uobće nije pristupačna, a stručna literatura ni originalna domaća, niiti u prievodu kod nas nažalost ne postoji.

S druge strane, pianistička kultura u Zagrebu (i pokrajini) vrlo je mlada, jer je, zapravo, temelj ozbiljnoj pianističkoj kulturi u Zagrebu položio i svojim neumornim i napornim radom kroz 25 godina izgradio majstor pedagog i pianista prof. Svetislav Stančić.

Stvaranjem i širenjem glasovirške kulture kod nas povećava se i zanimanje za glasovir, glasovirsku literaturu, metodiku i ostala pitanja, koja su u izravnoj ili neizravnoj vezi sa studijem glasovira.

Nedostatak priručne domaće literature o tim pitanjima ponukalo me je na to, da izpunim ovu osjetljivu prazninu te sam zato prihvatio poziv uredništva »Proljeća«, da u nizu članaka upoznam mlade čitatelje s onim, što svaki mladi glasovirač ili prijatelj glasovira mora znati o glasoviru.

S namjerom da uzpostavimo čim užu vezu, pozivam čitatelje, da pismom, preko urednika časopisa ili izravno meni upućuju pitanja iz bilo kojeg područja u vezi sa glasovinom, na koja ću u posebnoj rubrici »Pitanja i odgovori« odgovarati u daljnjim brojevima »Proljeća«.

MLADIM GLASOVIRAČIMA

Uz načelna razlaganja glasbenih i tehničkih pitanja glasovirskog sviranja donosit ćemo i ovakva stručno odgojna pitanja s odgovorima.

1. Na što sve treba misliti kad sviramo glasovir?

- a) Na predavanje koje povezuje izvedbu sa zamisli skladatelja;
- b) Na raznolikost stila, udara, zvuka i glasbenog izražavanja;
- c) Na pravilnu razdiobu pomoću koje ističemo glavne glasuhe zamisli, a podređujemo sporedne.

2. Što je »fraziranje« u glasbi?

Usklađivanje zvuka s oblikom skladbe. Fraziranje obuhvaća motive, fraze, rečenice, periode i veće odsjeke skladbe, a uključuje ispravno naglašavanje, način »staccato« i »legato« sviranja i poštivanje svih glasbenih znakova.

3. Što uzrokuje ukočenost zglobova i prstiju?

Primjena krivih mišića.

4. Kako možemo predusresti da učenik zapinje dok svira?

Razlog je zapinjanju nedostatno savladavanje notnog teksta i nedostatno snalaženje na tipkama (klaviaturi). Dok učenik ne skida pogleda sa tipaka, ne može čitati nota, pa se izgubi i tako zapinje. Jednostavnom vježbom možemo doskočiti nesnalaženju na tipkama.

Neka učenik smjesti palac desne ruke na tipku g^1 . Neka podigne pogled sa tipaka, pa zadržavši palac na g^1 , neka svira e^2 , zatim f^1 , pa c^2 , d^1 itd. Slično neka učini i s lijevom rukom. (Kasnije možemo na sličan način vježbati i šire razmake i uvesti crne tipke).

Dodatak glav. urednika

VIOLINA

STRUČNI SAVJETI MLADIM VIOLINISTIMA UREĐUJE PROF. MIROSLAV ŠLIK

Prvi je uvjet za prirodni razvoj tehnike mladoga violiniste izpravno držanje violine, gudala i tiela. U držanje tiela spada položaj jedne noge prama drugoj, držanje ramena, prstiju i ruke, položaj glave i podbradka.

Jedna je od najčešćih pogrješaka početnika, da lievom rukom, osobito njezinim placem grčevito obuhvaća vrat glasbala. Palac mora biti okrenut prema pužu (glavi) violine i mora ostati gibak. Kad je palac grčevito obuhvatio vrat glasbala utisnut je gornji zglob ruke, pa prsti ne mogu padati na žicu okomito na svojim vršcima. Tu pogrješku izaziva odmicanje lakta lieve ruke suviše na lievo, a glave i trupa na desno. Takvo držanje koči slobodno kretanje ruku i prstiju, a na gledaoca loše djeluje.

Kad prsti ne padaju pravilno na žice nastat će razne smetnje koje prouzrokuju nečistu intonaciju, dok ukočenost zgloba lieve ruke koči njezino slobodno pomicanje u položaje i onemogućuje vibrato.

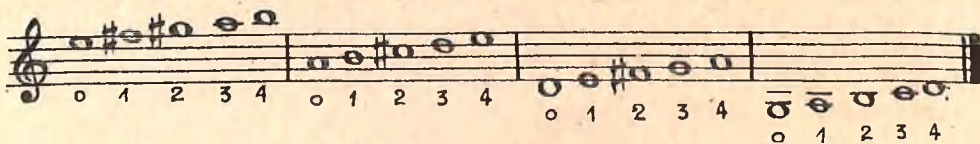
Kad su glava i trup okrenuta na desno violina će izmicati ispod podbradka, a palac će još grčevitije obuhvaćati vrat violine, da prepriechi njeno izmicanje. Te pogrješke treba odmah uočiti i neprestano upozoravati početnika, da ih se kloni.

*

Mladim početnicima treba davati lake i jednostavne napjeve, koji ne će duševno izmoriti učenika. Za uspjeh u sviranju predpostavlja se razvijeni sluh, koji treba i u toku sviranja dalje usavršavati. Mladi violinista, koji će svoju vježbu prije sviranja izpravno odpjevati, mnogo će je sigurnije izvoditi na glasbalu.

Mnoga zapinjanja i nedostaci u prvom vježbanju violine mogu se ukloniti tako, da iskusni učitelj složenu vježbu razstavi u male jednostavne odsjeke, koje dak najprije vježba pojedinačno, a onda ih tek sastavlja u cjelinu. Tako ne će učenik osjetiti nikad preveliki napor, a u radu će naći podstreka za temeljiti dalji razvoj.

Izbor valjane metode omogućit će učeniku i učitelju dobar uspjeh u radu. Suvremeni violinisti metodičari, polaze sa stanovišta, da je svaka prazna struna violine polazna točka dur-ljestvice, u kojoj polustepene hvatamo drugim i trećim prstom. Na pr.



S ovim se načinom ne bi složili učitelji starije škole, no današnji pedagozi preporučuju taj način zbog toga, što je dur ljestvica sluhu prirodno pristupačna, što je ruka prirodnije položena, kad polustepen hvate drugi i treći prst, te što svaka prazna žica postaje na ovaj način temeljni glas (tonika) dur ljestvice koja je izvediva na dvije susjedne žice. Na pr.:

<u>G A H C</u> na G žici	<u>D E Fis G</u> na D žici	(G-dur)
-----------------------------	-------------------------------	---------

<u>D E Fis G</u> na D žici	<u>A H Cis D</u> na A žici	(D-dur)
-------------------------------	-------------------------------	---------

<u>A H Cis D</u> na A žici	<u>E Fis Gis A</u> na E žici	(A-dur)
-------------------------------	---------------------------------	---------

Nakon savladavanja ljestvice može već slijediti mali napjev koji ne prelazi obsege jedne oktave. Na pr. naša narodna popievka:

Učenik, koji može ovaj napjev zapjevati lakše će naći glasove na violini. Učenik neka najprije točno pročita note. Prije sviranja neka ispravno smjesti i položi prste. Kad bude mladi početnik ovaj napjev prvi put svirao, nesumnjivo će ga smetati neliepi zvukovi, koje će proizvesti njegova nevješta ruka. Za dotjerivanje neliepa zvuka morat će učenik svaki dan kroz nekoliko tjedana vježbati samo zvuk na praznim žicama i slušati njegovu kakvoću. Zvuk može biti riedak, pun, oštar, mekan, sladak i grub. Neliepi zvuk ovisi često o prevelikom pritisku na žice, o previše polaganom ili prebrzo vođenju gudala, o držanju gudala (nikad grčevito!) te o neravnom potezanju. Uzrok i posljedicu mora učitelj objasniti učeniku. Kad uspijemo sve tonove, D-dur ljestvice izvoditi ugodnim zvukom, naučit ćemo napamet prva dva takta gornjeg napjeva. Ta ćemo dva takta više puta ponavljati na glasbalu. Nakon toga ćemo napamet naučiti daljnja dva takta, povezati ih s prva dva i opet vježbati na glasbalu. Tako redom dok na violini ne izgradimo cijeli napjev koji treba svirati napamet liepim i ugodnim zvukom.

KRIES PLANINE

Rieči narodne

A) PJESMA NADE

Zadržavajući

IVO BRKANOVIĆ

Gr - nu sun - ce i - za br - da žar - ka...

mf

Ni - je sun - ce, već 7 - vanj - dan. — Ze - len = go - rom —

Sun ce. *f* Ze - len =

i pše - ni - com rod - nom; — ze - len = go - rom — i pše - ni - com

go rom i pše - ni - com

rod - nom, — rod - nom.

ze - len = go - rom i pše - ni - com rod - nom.

Živahno, sa mnogo ritma

No - si ig - ru za po - ja - som, mahnu igrom na mla - di - će

Mah - nu ig - rom na mla - di - će

a mla - di - ti na dje - voj - ke, a dje - voj - ke na dje - či - cu

a mla - di - ti na dje - voj - ke

mahnu igrom ve - se - lom, mahnu igrom ve - se - lom

pp Ej haj na mla - di - će, *mf* ej haj *pp* na dje - voj - ke *mf*

ej haj no - si ig - ru ve - se - lu,

ff No - si ig - ru za po - ja - som, mahnu igrom na mla - di - će,

ej haj no - si ig - ru ve - se - lu,

a mla - di - ti na dje - voj - ke, a dje - voj - ke na dje - či - cu

no - si ig - ru ve - se - lu, no - si ig - ru ve - se - lu

pp ej haj *mf* na dje - či - cu, *pp* ej haj *mf* na dje - voj - ke

Mah - nu igrom ve - se - lom, ra - dost - no je sve se - lo.

ve - se - lo ra - dost - no je sve se - lo, ra - dost - no je

Mah-nu ig-rom ve - se - lo, ra - dost - no je sve se - lo
 ve - se - lo, ra - dost - no je sve se - lo, radost - no je

No - si ig - ru za po - ja - som, mah - nu ig - rom na mla - di - će
f Mah - nu ig - rom na mla - di - će

a mla - di - či na dje - voj - ke, a dje - voj - ke na dje - či - cu
 a mla - di - či na dje - voj - ke

svi se ig - rom raz - ig - ra - še, svi - e - ćem se o - ki - ti - še
 svi se ig - rom raz - ig - ra - še

sviet - le lu - či za - pa - li - še, u ko - lo se u - hva - ti - še
 sviet - le lu - či za - pa - li - še

ej - haj - ej - haj - ej - haj - ej - haj -
 ju - nak na ko - nju jez - di - še predra - gu sre - ću is - ka - še

ej — haj, — ej, — haj, — ej, — haj, — ej — haj, —

ju-nak na ko - nju jez-di-še, predra-gu sre-ću is-ka-še,

ej — haj, — ej — haj, — ej — haj, — ej — haj! —

ju-nak na ko - nju jez-di-še, predragu sre-ću is-ka-še.

Veličanstveno

O-va-mo svra-ćaj, ju-na-će, La-do, tvo-ja se sre-ća

ro-di-la, La-do, sun-ča-nom zra-kom po-vi-la, La-do,

mje-se-čem sjaj-nim go-ji-la, La-do, zvezda-ma sjaj-nim

ra-si-la, La-do, **fff** o-va-mo svra-ćaj, ju-na-će, La-do,

pre - lie - pi j - vo, de - li - jo!

B) PJESMA ČEŽNJE

Široko, čeznući

po - naj - ljep - ša zviez - da -
p Da - ni - ca je, Da - ni - ca je po - naj -

Da - ni - ca je po - naj - ljep - ša
 ljep - ša zviez - da Da - ni - ca je po - naj - ljep - ša

Da - ni - ca je sve - će - ra do
 zviez - da. *mf* O - na sviet - li

da - na, o - na sviet - li sve - će - ra do da - na.
 li sve - će - ra do da - na.

p Zo-rom ra-nom ra-no-me o-ra-ču, a u ve-čer

ju - - - ra-ku.
na stra-ži ju - na - ku. Da-ni-ca je po-naj -

Da-ni-ca je
Da-ni-ca je po-

ljep-ša zviez-da Da-ni-ca je po-naj - ljep-
po - naj - ljepša zviez-da Da - ni-ca

naj - ljep-ša zviezda. _____

ša zviezda. *pp* Zo - ro mo-ja
je _____

zo-ro, ne svi-ći mi ra-no! Zo-ro mo-ja, _____

Dok ne sa-tkam —

zo-ro, ne svi-ći mi ra-no. *p* Dok sa-tkam —

bro-ja-nu ko-šu-lju, — i iz-ve-zem — ru-ži-cu

ko-su-lju — i iz-ve-zem — ru-

ru-me-nu. — Na ru-ka-vu i-me 7-su-so-vo, a na-kri-lu

me-nu — Na ru-ka-vu, a na

sjaj-no-ga mje-se-ca. — Nek ru-ža — ru-me-na

kri-lu — mje-se-ca. — Ne-ka mu

bra-tu mom mi-ri-še — ka-dau boj po-đe —

ru-ža ru-me-na mi-ri-še. *p* kad u boj po-đe.

7-me 7-su-so-vo u po-moć mu bu-di — ka-da u boj

u po-moć bu-di — u boj

ka - da u boj po - de, Bog zna — je li do - de! —

po - de, ka - da po - de, Bog zna — je li do - de!

pp Da - ni - ca je po - naj - ljepša zviez - da

Da - ni - ca je po - naj - ljep - ša zviez - da —
Da - ni - ca - je po - naj - ljep - ša

Da - ni - ca je po - naj - ljep - ša zviez - da

Da - ni - ca je —

C) PJESMA RADOSTI

ff Pre - ko po - lja, pre - ko go - ra, pre - ko našeg

Da - le - ko je dvor od po - lja rad prostra - na

si - nja mo - ra pre - ko po - lja pre - ko go - ra

si - nja mo - ra. Da - le - ko je dvor od po - lja

pre-ko našeg si - nja mo - ra. Da - le - ko je dvorod po - lja
rad pro - stra - na si - nja mo - ra. Ej haj, ej

rad pro - stra - na *pp* si - nja mo - ra. Da - le - ko je dvorod po - lja
haj, ej haj, mo - ra. Ej haj, ej

rad pro - stra - na *pp* si - nja - mo - ra. *ff* Viš - nji, viš - nji, raz
haj, ej, haj, mo - ra. nas, mi ne sni - mo, već vi - di - ma.

be - ri nas mi ne sni - mo, već vi - di - mo

Pre - ko po - lja, pre - ko go - ra, pre - ko našeg
Da - le - ko je dvorod po - lja, rad pro - stra - na

si - nja mo - ra. *mf* Ni - je o - no si - vi so - ko

mf to raz - bi - re na - še o - ko *ff* Pre - ko go - ra,
ej haj, ej

pre - ko po - lja i pro - stra - na si - nja mo - ra Već to ju - nak
haj, ej haj, ej haj mo - ra.
na dan J - va - nja

ko - nja jez - di na dan, na dan J - va - nja. Već to
malu za -

držati ju - nak ko - nja jez - di na dan J - va - nja.

Pre - ko po - lja, pre - ko go - ra, pre - ko na - šeg
Da - le - ko je dvor od po - lja, rad pro - stra - na

si - nja mo - ra. Da - le - ko je dvor od po - lja
si - nja mo - ra. Ej haj, ej

rad, pro-stra- na si - nja mo - ra. Stan', ju - na - će,

haj, ej, haj mo - ra. Stan', ju - na -

do tri pu - ta na - dan J - va - nja, da ti viencem

na - će! Aj na dan J - va - nja, da ti ju -

zlat - ne ko - se lie - po ki - ti - mo; a sa cwiećem

na - će, aj!

volj - no si - pa - mo

du - ge pu - te volj - no volj - na si - pa - mo.

kao na početku

usporiti
A sa cwiećem du - ge pu - te volj - no si - pa - mo.

ff Pre - ko po-lja, pre-go go-ra, pre-ko našeg
Da - le - ko je dvor od po - lja rad pro - stra - na

si - nja mo - ra. Da - le - ko je dvor od po - lja
si - nja mo - ra. Ej haj, ej

rad pro - stra - na si - nja mo - ra. Da - le - ko je
haj, ej haj, mo - ra; ej

dvor od po - lja, rad pro - stra - na si - nja mo - ra. Pre - ko po - lja,
haj, ej haj, ej haj, mo - ra. Da - le - ko je

pre - ko go - ra, pre - ko našeg si - njeg mo - ra.
dvor od po - lja, rad pro - stra - na

POSPI, POSPI

Rieči narodne

Polagano i pjevno

SLAVKO ZLATIC

mf Po - spi, po - spi, na - še ži - že, sa - da gre - mo i mi
p spať; i svu noć se ne pro - bu - di, dok - kle
pp (jeka) Ka - da se mi u - sta -
f se mi sta - ne - mo, sta - ne - mo. Ka - da
 ne - mo, ka - da se mi u - sta - ne - mo, Bo - gu
 se mi u - sta - ne - mo, Bo - gu se po - mo - li
 se po - mo - li - mo, po - mo - li - mo, po - mo - li - mo. A - nje -
pp (jeka) mo, Bo - gu se po - mo - li - mo, po - mo - li - mo.
 li se po - mo - li - mo.
usporiti *mf* Po - mo - li - mo. Te - bi će - mo dat pa - pat, dat pa -
p pat. Po - spi po - spi, na - še ži - že, sa - da
ff gre - mo i mi spať, *ppp (jeka)* i mi spať.



Ivančić

i

Petermanec

TRGOVINA

»KOKOLO«

Zagreb

Ilica 18



MERVAR 
I HODNIKOVIĆ

TRGOVINA ŽELJEZONOM
ROBOM I STROJEVIMA

Z A G R E B
PETRINJSKA UL. 3



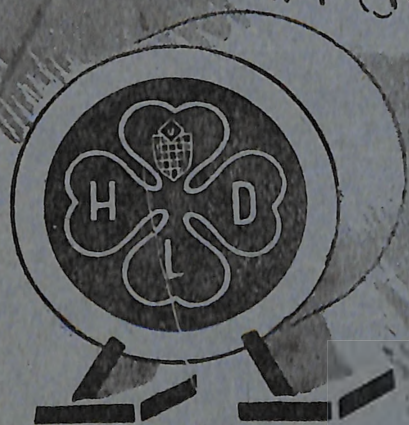
„DUNAV“

OSIGURAVAJUĆE DRUŠTVO
ZAGREB, MARTIĆEVA UL. 8

Muzička akademija



525212076



*... i jednu srećku
za diete.*

da mu osigurate sretnu budućnost.

**KUPUJTE SREĆKE
HRVATSKE DRŽAVNE LOTRIJE!**

ONO
ŠTO KANITE
KUPITI
DOBIT ĆETE
KOD:

Trgovačka kuća

Kastner i Grgić

Zagreb, Ilica 4 i 6